

Na osnovu poglavlja IV. odjeljak A. člana 23. tačka b) Ustava Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 8/98, 10/00, 5/03 i 8/04), Skupština Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na ____ sjednici održanoj dana _____._____.2023.godine **donosi:**

Z A K O N
O DOPUNSKIM PRAVIMA BRANILACA I ČLANOVA NJIHOVIH PORODICA
U BOSANSKO – PODRINJSKOM KANTONU GORAŽDE

POGLAVLJE I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1.
(Sadržaj i obim primjene Zakona)

(1) Ovim Zakonom uređuju se osnovne odredbe, prava, postupak ostvarivanja i prestanka prava, sredstva za finansiranje prava, nadzor nad sprovodenjem Zakona, naknada štete, kaznene odredbe kao i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava članova porodice šehida, piginulog, umrlog, nestalog branioca i umrlog ratnog vojnog invalida, ratnih vojnih invalida i članova njihovih porodica, dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova porodica piginulih, umrlih i nestalih dobitnika ratnog priznanja i odlikovanja, demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica, članova porodica umrlih demobiliziranih branilaca, dobrovoljaca, organizatora otpora, veterana i ratnih vojnih zarobljenika, kao lica zaslužnih u odbrambeno-oslobodilačkom ratu sa područja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde (u dalnjem tekstu: Kanton), kao i mirnodopskih vojnih invalida, a u skladu sa raspoloživim budžetskim sredstvima, s tim što **sredstva za ostvarivanje prava utvrđena ovim Zakonom ne mogu biti manja od 5% izvršenja Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde u prethodnoj godini.**

(2) Odredbe ovog Zakona se primjenjuju i na lica iz stava (1) ovog člana, koja nemaju prebivalište odnosno boravište na području Kantona, a ostvarila su povratak u Republiku Srpsku u općinama: Foča, Čajniče, Rudo, Višegrad, Rogatica, Pale i Novo Goražde, s tim da su na dan potpisivanja “Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH” (14.12.1995.g.), imala boravište na području Kantona.

(3) Prava utvrđena ovim Zakonom mogu ostvariti djeca šehida i piginulih branilaca, rođena u braku ili vanbračnoj zajednici, i nakon prestanka prava na porodičnu invalidinu pod uslovom da imaju prebivalište, odnosno boravište na području Kantona ili da su ostvarili povratak u Republiku Srpsku u općinama navedenim u stavu (2) ovog člana.

(4) Sa braniocima u smislu ovog Zakona, izjednačeni su u pravima učesnici narodno-oslobodilačkog antifašističkog rata 1941.-1945.godina, čiji je status utvrđen rješenjem nadležnog organa.

(5) Korisnici po ovom Zakonu ostvaruju prava kao dopunska uz prava koja su za branioce i članove njihovih porodica utvrđena Zakonom o pravima branilaca i članova njihovih porodica („Službene novine Federacije BiH“, broj: 33/04, 56/05-Ispravka, 70/07, 9/10, 90/17 i 29/22, u dalnjem tekstu: Federalni zakon), Zakonom o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica (“Službene novine Federacije BiH”, broj: 70/05, 61/06, 9/10, 90/17 i 29/22), Zakonom o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica (“Službene novine Federacije BiH“, broj: 54/19 i 29/22), Odlukom o posebnim pravima nositelja “Partizanske spomenice 1941.” i članova njihovih porodica (“Službene novine Federacije BiH”, broj: 6/06), Zakonom o osnovnim pravima vojnih invalida i porodica palih boraca (“Službeni list Republike Bosne i Hercegovine”, broj: 2/92, 6/94 i 13/94) i Zakonom o zaštiti boraca narodnooslobodilačkog rata (“Službeni list Bosne i Hercegovine”, broj: 35/90”).

Član 2. (Pojmovi i definicije)

(1) Prilikom implementacije ovog Zakona, koriste se sljedeći pojmovi i definicije:

- a) **Braniocem**, u smislu odredbi ovog Zakona, smatra se pripadnik Armije Republike Bosne i Hercegovine, Hrvatskog vijeća obrane i policije nadležnog organa unutrašnjih poslova (u dalnjem tekstu: Oružane snage), a koji su učestvovali u odbrani suvereniteta i cjelovitosti Bosne i Hercegovine (početak agresije na općinu Ravno), od 18.09.1991. do 23.12.1996. godine, odnosno do prestanka neposredne ratne opasnosti i koji su demobilizirani rješenjem nadležnog vojnog organa, kao i lice koje je učestvovalo u pripremi za odbranu i u odbrani Bosne i Hercegovine;
- b) **Demobiliziranim braniocem**, smatra se pripadnik Oružanih snaga, koji je učestvovao u pripremama za odbranu ili u odbrani Bosne i Hercegovine u periodu od 18.09.1991. do 22.04.1996. godine minimalno jednu godinu, pod uslovom da ne postoji okolnost iz člana 36. Federalnog zakona;
- c) **Dobrovoljcem**, smatra se pripadnik vojnih jedinica koji je učestvovao u pripremi za odbranu i u odbrani Bosne i Hercegovine u periodu od 18.09.1991. do 09.04.1992. godine, kao i drugo lice koje nije bilo vojni obaveznik u vrijeme dobrovoljnog stupanja u Oružane snage i ostalo neprekidno u jedinicama do kraja rata ili je ranije demobilizirano od nadležnog vojnog organa;
- d) **Organizatorom otpora**, smatra se lice koje je organizovalo i rukovodilo u pripremi za odbranu i u odbrani Bosne i Hercegovine, najmanje 100 dana, u periodu od 18.09.1991. do 09.04.1992. godine, i uz to bilo pripadnik Oružanih snaga ili državnih organa ili institucija vezanih za odbranu Bosne i Hercegovine najmanje dvije godine, a čiji je status potvrđen od strane Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata;
- e) **Veteronom**, smatra se lice koje je stupilo u jedinice iz stava (1) ovog člana od 18.09.1991. do 31.12.1992. godine, i ostalo neprekidno do 23.12.1995. godine, ili ranije demobilizirano od nadležnog vojnog organa;
- f) **Član porodice šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca i umrlog ratnog vojnog invalida**, je korisnik prava na porodičnu invalidinu, na osnovu konačnog rješenja nadležnog organa, izdatog u skladu sa važećim federalnim propisima iz oblasti boračko-invalidske zaštite;
- g) **Dijete šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca bez oba roditelja**, u smislu ovog Zakona, je član porodice šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca, koje je u vrijeme gubitka oba roditelja bilo mlađe od 15 godina života kao i iza navršene 15. godine života, ukoliko se nalazio na redovnom školovanju, a najkasnije do navršene 25. godine života, odnosno, koje je nesposobno za privređivanje, ukoliko je nesposobnost za privređivanje nastupila prije navršene 15. godine života, odnosno, 25. godine ukoliko se nalazio na redovnom školovanju;
- h) **Ratni vojni invalid**, je branilac kojem je to svojstvo utvrđeno rješenjem nadležnog organa, izdatog u skladu sa važećim federalnim propisima iz oblasti boračko-invalidske zaštite, a na osnovu zadobijene rane, povrede, bolesti ili pogoršanja bolesti, uslijed čega je nastupilo oštećenje njegovog organizma najmanje za 20%;
- i) **Djetetom ratnog vojnog invalida/demobiliziranog branioca/mirnodopskog vojnog invalida**, u smislu ovog Zakona, smatra se dijete rođeno u braku/van braka, pastorče ili usvojeno dijete, mlađe od 15 godina života kao i iza navršene 15. godine života, ukoliko se nalazi na redovnom školovanju, a najkasnije do navršene 25. godine života, odnosno, koje je nesposobno za privređivanje, ukoliko je nesposobnost za privređivanje nastupila prije navršene 15. godine života, odnosno 25. godine ukoliko se nalazio na redovnom školovanju, koje ratni vojni invalid/demobilizirani branilac/mirnodopski vojni invalid izdržava, odnosno koje je izdržavao do momenta smrti, ukoliko je riječ o umrlom ratnom vojnem invalidu/demobiliziranom braniocu/mirnodopskom vojnem invalidu;
- j) **Dobitnik ratnog priznanja i odlikovanja i član uže porodice poginulog, umrlog ili nestalog dobitnika ratnog priznanja i odlikovanja**, je korisnik prava na mjesečni novčani dodatak, na osnovu

konačnog rješenja nadležnog organa, u skladu sa odredbama Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica;

- k) **Mirnodopski vojni invalid**, u smislu ovog Zakona, je lice koje je u miru bez namjere, vršeći vojnu dužnost, zadobilo ranu ili povredu, pa je zbog toga nastupilo oštećenje njegovog organizma najmanje za 20%, odnosno kod kojeg je uslijed bolesti ili pogoršanja bolesti nastupilo oštećenje njegovog organizma najmanje za 60% u periodu od 24.12.1996. godine do 01.01.2006. godine, i to: vojno lice na služenju obaveznog vojnog roka, pitomac u vojnoj školi, pripadnik rezervnog sastava za vrijeme vojne dužnosti;
- l) **Nosilac "Partizanske spomenice 1941." i član uže porodice poginulog ili umrlog nosioca "Partizanske spomenice 1941."**, u smislu ovog Zakona, je korisnik prava na mjesecni novčani dodatak, na osnovu konačnog rješenja nadležnog organa, u skladu sa odredbama Odluke o posebnim pravima nosilaca "Partizanske spomenice 1941." i članova njihovih porodica, pod uslovom da je u periodu 18.9.1991. godine do 23.12.1996. godine, boravio na području Kantona;
- m) **Borcem narodnooslobodilačkog antifašističkog rata od 1941. do 1945. godine**, u smislu ovog Zakona, smatra se lice kome je taj status priznat Zakonom o zaštiti boraca narodnooslobodilačkog rata i čija su prava po tom osnovu utvrđena rješenjem nadležnog organa;
- n) **Mirnodopskim vojnim invalidom, koji je svoje pravo stekao do 06.04.1992. godine**, u smislu ovog Zakona, smatra se lice, kome je taj status priznat Zakonom o osnovnim pravima vojnih invalida i porodica palih boraca i čija su prava po tom osnovu utvrđena rješenjem nadležnog organa;
- o) **Član uže porodice ratnog/mirnodopskog vojnog invalida, branioca, umrlog ratnog/mirnodopskog vojnog invalida i umrlog branioca**, u smislu ovog Zakona, su roditelji, bračni partner, vanbračni partner shodno članu 3. Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj: 35/05), djeca rođena u braku i van braka, usvojena djeca i pastorčad;
- p) **Ratnim vojnim zarobljenikom**, smatra se branilac koji je vršeći vojnu dužnost zarobljen od strane agresora na Republiku Bosnu i Hercegovinu.
- r) Pod pojmom **zajedničko domaćinstvo** smatra se zajednica stanovanja, privređivanja i trošenja ostvarenih prihoda.

Član 3. (Uslovi za ostvarivanje dopunskih prava)

(1) Prava po ovom Zakonu mogu ostvariti branioci koji su proveli u Oružanim snagama R BiH najmanje godinu dana neprekidno i lice koje je kao maloljetno stupilo u Oružane snage R BiH, u periodu datom u definiciji branioca u članu 2. ovog Zakona, pod uslovom da ne postoje okolnosti iz člana 36. Federalnog zakona.

(2) Uslov za ostvarivanja prava po ovom Zakonu za lica iz člana 1. ovog Zakona je da imaju prijavljeno prebivalište, odnosno boravište na području Kantona ili općinama u Republici Srpskoj definisanim u članu 1. stav (2) ovog Zakona, najmanje tri (3) godine neprekidno prije podnošenja zahtjeva za ostvarivanje dopunskog prava.

Član 4. (Rodna ravnopravnost)

Riječi koje su, radi preglednosti u Zakonu, navedene u jednom rodu, bez diskriminacije odnose se i na muški i na ženski rod.

POGLAVLJE II - PRAVA

Odjeljak A. – Dopunska prava

Član 5. (Dopunska prava)

Lica iz člana 1. ovog Zakona imaju prema načinu i obimu utvrđenim ovim Zakonom, sljedeća prava:

- a) Zdravstvena zaštita;
- b) Pomoć u liječenju branilaca i članova njihovih porodica;
- c) Participacija troškova za nabavku lijekova koji nisu na esencijalnoj listi;
- d) Banjsko i klimatsko liječenje;
- e) Naknada putnih troškova i troškova za liječenje u inostranstvu;
- f) Prvenstvo upisa u obrazovne ustanove i besplatno školovanje;
- g) Stipendiranje;
- h) Besplatni obavezni udžbenici za redovno školovanje;
- i) Prednost pri smještaju u đačke i studentske domove;
- j) Profesionalna rehabilitacija;
- k) Prednost pri zapošljavanju;
- l) Stimulativne mjere pri zapošljavanju i samozapošljavanju;
- m) Duži godišnji odmor po osnovu učešća u Oružanim snagama;
- n) Prioritet u stambenom zbrinjavanju i pomoći u stambenom zbrinjavanju;
- o) Pravo na stan u vlasništvo;
- p) Pomoć u stambenom zbrinjavanju;
- r) Participacija troškova za priključak na infrastrukturne mreže (voda, električna energija, kanalizacija);
- s) Participacija troškova naknade za dodijeljeno građevinsko zemljište na korištenje i naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta;
- t) Uklanjanje arhitektonsko-urbanističkih barijera za ulazak i kretanje po stanu u invalidskim kolicima;
- u) Prioritet u dodjeli sredstava za povratak i održiv povratak;
- v) Besplatna i povlaštena vožnja;
- z) Novčana egzistencijalna naknada;
- aa) Posebna prava dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja;
- bb) Jednokratna novčana pomoć za socijalne i druge potrebe;
- cc) Prednost pri smještaju u penzionerske domove i gerontološke centre
- dd) Participacija troškova dženaze-sahrane;
- ee) Podizanje nišana-nadgrobnih spomenika i spomen obilježja;
- ff) Finansiranje projekata i aktivnosti udruženja boračkih populacija;
- gg) Participacija u učešću na sportskim takmičenjima u invalidskom sportu.

Odjeljak B. – Zdravstvena zaštita i liječenje

Član 6. (Ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu)

(1) Pravo na zdravstvenu zaštitu lica iz člana 1. ovog Zakona i članovi njihovih porodica, ostvaruju u skladu sa odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine Federacije BiH“ broj: 46/10 i 75/13) i Zakona o zdravstvenom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“ broj: 30/97, 7/02, 70/08, 48/1, 36/18 i 61/22).

(2) Lica iz člana 1. ovog Zakona i članovi njihovih porodica, povratnici u Republiku Srpsku, imaju pravo na zdravstvenu zaštitu u skladu sa Odlukom Vlade Federacije BiH o ostvarivanju prava iz bolničke zdravstvene zaštite za povratnike iz Federacije BiH u RS u zdravstvenim ustanovama Federacije BiH („Sl. novine Federacije BiH“ broj: 84/14 i 36/15) i Sporazumom o načinu i postupku korištenja zdravstvene zaštite osiguranih lica na teritoriji Bosne i Hercegovine, van područja entiteta, odnosno Distrikta Brčko kome osigurana lica pripadaju („Službene glasnik BiH“ broj: 8/02), a ukoliko ne mogu pravo ostvariti prema Sporazumu ili u zdravstvenoj ustanovi u mjestu svog prebivališta, imaju pravo na obavezan vid zdravstvene zaštite u najbližoj općini u Federaciji.

(3) Lica iz člana 1. ovog Zakona i članovi njihovih porodica, ukoliko status osiguranog lica ne mogu ostvariti po nekom drugom osnovu, ostvaruju to pravo po ovom Zakonu.

(4) Način, uslove i kriterije za ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu lica iz člana 1. ovog Zakona koja se ne mogu osigurati po nekom drugom osnovu, utvrđuje Ministar za boračka pitanja Bosansko – podrinjskog kantona Goražde (u daljem tekstu: Ministar), uz saglasnost Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde (u daljem tekstu: Vlada Kantona), posebnim propisom.

Član 7. (Osiguranje sredstava za zdravstvenu zaštitu)

(1) Lica iz člana 1. ovog Zakona oslobađaju se od obaveze ličnog učešća osiguranih lica u troškovima korištenja zdravstvene zaštite i snošenju troškova liječenja na teritoriji Kantona.

(2) Sredstva za realiziranje prava na zdravstvenu zaštitu iz člana 6. ovog Zakona osiguravaju se za osigurana lica iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, a za neosigurana lica koja se ne mogu osigurati po nekom drugom osnovu, obaveznik uplate doprinosu za zdravstveno osiguranje je Ministarstvo za boračka pitanja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Član 8. (Liječenje oboljelih od posttraumatskog stresnog poremećaja)

(1) Nadležna kantonalna zdravstvena ustanova, ukoliko nije formirala, dužna je formirati posebnu službu za praćenje, prevenciju i liječenje lica iz člana 1. ovog Zakona oboljelih od posttraumatskog stresnog poremećaja.

(2) Lica iz člana 1. ovog Zakona kojima je dijagnosticiran PTSP mogu ostvariti pravo na besplatne lijekove za liječenje od PTSP-a, u skladu sa pozitivnim propisima iz oblasti zdravstvenog osiguranja.

Član 9. (Finansiranje ortopedskih pomagala)

(1) Skupština Kantona posebnim propisom uređuje učešće Zavoda zdravstvenog osiguranja Bosansko – podrinjskog kantona Goražde (u daljem tekstu: Zavod) u finansiranju ortopedskih pomagala, te obezbjeđenju potrebnih lijekova i sanitetskog materijala za ratne vojne invalide i demobilizirane branioce koji su neophodni za liječenje posljedica od rana, povreda, ozljeda ili oboljenja zadobijenih tokom učešća u odbrani Bosne i Hercegovine u punom iznosu.

(2) O proširenom obimu prava iz stava (1) ovog člana za lica iz člana 1. ovog Zakona poseban propis donosi Skupština Kantona na prijedlog Vlade Kantona.

Član 10. (Pomoć u liječenju branilaca i članova njihovih porodica)

(1) Lica iz člana 1. ovog Zakona mogu ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoć za plaćanje troškova liječenja teških bolesti i teških tjelesnih povreda.

(2) Način, uslove i kriterije za ostvarivanja prava iz stava (1) ovog člana, utvrđuje Ministar, uz saglasnost Vlade Kantona, posebnim propisom.

Član 11. **(Participacija troškova nabavke lijekova koji nisu na esencijalnoj listi)**

(1) Troškove nabavke lijekova, koji se ne nalaze na esencijalnoj listi, a neophodni su za liječenje posljedica od rana, povreda ili oboljenja zadobijenih tokom učešća u Oružanim snagama u odbrani Bosne i Hercegovine, za ratne vojne invalide, snosi Ministarstvo **u skladu sa mogućnostima**, ukoliko to pravo ne mogu ostvariti po drugom osnovu.

(2) Ukoliko ne mogu ostvariti po drugom osnovu participaciju troškova nabavke lijekova koji nisu na esencijalnoj listi, ratni vojni invalidi kod kojih nije utvrđena uzročno-posljedična veza po osnovu rane, povrede, ozljede ili bolesti zadobijene tokom službe u Oružanim snagama sa teškom materijalno-socijalnom situacijom, u toku jedne kalendarske godine, Ministarstvo participira do iznosa jedne prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH u prethodnoj godini.

(3) Pravo na participaciju troškova za nabavku lijekova imaju članovi porodice šehida/poginulog branioca i demobilizirani branioci pod uslovima i u visini troškova definisanih stavom (2) ovog člana.

(4) Troškove nabavke lijekova iz stava (1) i (2) ovog člana za koje, u skladu sa važećim propisima, refundira Zavod, Ministarstvo će isplatiti razliku između stvarne cijene koštanja lijekova i visine isplaćenih sredstava na ime refundacije od strane Zavoda.

(5) Način, uslove i kriterije za participaciju troškova nabavke lijekova utvrđuje Ministar, uz saglasnost Vlade Kantona, posebnim propisom.

Član 12. **(Banjsko i klimatsko liječenje)**

Lica iz člana 1. ovog Zakona, pod uslovima propisanim ovim Zakonom, imaju pravo na banjsko i klimatsko liječenje.

Član 13. **(Definiranje pojma banjskog i klimatskog liječenja)**

Banjsko i klimatsko liječenje, prema ovom Zakonu, jeste liječenje koje je neophodno kao nastavak liječenja od zadobivene rane, povrede, ozljede ili bolesti koje su propisane kao indikacija za to liječenje, a koje se obavlja u specijalizovanim zdravstvenim ustanovama u kojima se u liječenju primjenjuje i prirodni faktor, drugim zdravstvenim ustanovama u kojima se liječenje obavlja pretežno prirodnim faktorom, kao i u ustanovama i privrednim društвima osnovanim za liječenje, odmor i rekreaciju u kojima se u liječenju primjenjuje prirodni faktor.

Član 14. **(Zaključivanje ugovora sa ustanovama i privrednim društвima)**

(1) Ministarstvo zaključuje ugovor o banjsko-klimatskom liječenju lica iz člana 1. ovog Zakona sa ustanovama i privrednim društвima iz člana 13. ovog Zakona.

(2) Ugovorom iz stava (1) ovog člana, naročito se utvrđuje obim i kvalitet zdravstvenih i drugih usluga koji te ustanove i privredna društva pružaju korisnicima, cijena tih usluga i druga prava i obaveze.

Član 15. **(Odlučivanje o potrebi za banjskim i klimatskim liječenjem)**

(1) O potrebi za banjskim i klimatskim liječenjem lica iz člana 1. ovog Zakona, na osnovu zahtjeva lica i upute ljekara specijaliste, odlučuje ljekarska komisija koju imenuje Ministarstvo.

(2) Način, uslove i kriterije za ostvarivanje prava na banjsko-klimatsko liječenje propisuje Ministar, uz saglasnost Vlade Kantona, posebnim propisima.

Član 16. (Naknada troškova za liječenje u inostranstvu)

(1) Pravo na naknadu troškova za liječenje u inostranstvu ostvaruje lica iz člana 27. stav (3) Federalnog zakona.

(2) Pored lica utvrđenih članom 27. stav (3) Federalnog zakona, pravo na naknadu troškova liječenja u inostranstvu mogu ostvariti roditelji i bračni drug šehida, poginulog, umrlog i nestalog branioca i dobitnici ratnih priznanja i odlikovanja i članovi porodice poginulog, umrlog i nestalog dobitnika ratnog priznanja i odlikovanja i demobilizirani branilac i njegova djeca.

(3) Visina odobrenih sredstava na ime naknade troškova liječenja, putnih troškova i troškova smještaja pri liječenju u inostranstvu, u toku jedne budžetske godine, ne može biti veća od visine raspoloživih sredstava predviđenih u Budžetu Ministarstva za ove namjene.

Član 17. (Naknada putnih troškova i troškova smještaja pri liječenju u inostranstvu)

(1) Lica iz člana 16. ovog Zakona mogu ostvariti pravo na naknadu troškova prijevoza za odlazak na liječenje i povratak po završetku liječenja kao i naknadu troškova smještaja do deset dana, a ukoliko to liječenje nije moguće obaviti u Bosni i Hercegovini.

(2) Naknadu iz stava (1) ovog člana, lica iz člana 16. ovog Zakona mogu ostvariti i za lice koje sa njima putuje u pratnji, ukoliko im je neophodna pomoć tog lica, a na osnovu preporuke ljekara.

Član 18. (Utvrđivanje potrebe za liječenjem u inostranstvu)

(1) O nemogućnosti liječenja u Bosni i Hercegovini, potvrdu izdaje ljekarski konzilij Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu.

(2) Pravo na naknadu troškova i troškova za liječenje u inostranstvu po zahtjevu lica iz člana 16. ovog Zakona utvrđuje se na osnovu nalaza, ocjene i mišljenja komisije stručne ustanove iz stava (1) ovog člana i računa izdatih od nadležnih ustanova, preduzeća i druga pravna lica, a prvostepeni postupak provodi gradska/općinska služba nadležna za boračko-invalidsku zaštitu u čijoj se službenoj evidenciji vodi podnositelj zahtjeva (u daljem tekstu: prvostepeni organ).

(3) Način, uslove i kriterije za ostvarivanje prava na naknadu troškova za liječenje u inostranstvu propisuje Ministar, uz saglasnost Vlade Kantona, posebnim propisom.

Odjeljak C. – Školovanje i obrazovanje

Član 19. (Prvenstvo upisa u obrazovne ustanove i besplatno školovanje)

(1) Pod jednakim uslovima utvrđenim posebnim propisima, lica iz člana 1. ovog Zakona, kao i njihova djeca, imaju pravo na prvenstvo upisa i besplatno redovno školovanje u obrazovnim ustanovama čiji je osnivač ili suosnivač Kanton ili grad/općine u sastavu Kantona.

(2) Obrazovne ustanove iz stava (1) ovog člana, svojim pravilima ili drugim aktima utvrđuju način i uslove za korištenje ovog prava.

Član 20. (Stipendiranje)

(1) Lica iz člana 1. ovog Zakona, kao i njihova djeca, imaju pravo na dodjelu stipendije za vrijeme redovnog školovanja i studija u srednjoškolskim i visokoškolskim obrazovnim ustanovama.

(2) Na prijedlog Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko – podrinjskog kantona Goražde, Vlada Kantona će posebnim propisom utvrditi način i uslove za ostvarivanje prava iz stava (1) ovog člana.

Član 21. (Besplatni udžbenici za redovno školovanje)

(1) Djeci lica iz člana 1. ovog Zakona, koja pohađaju srednju školu na području Kantona, obezbijediti će se novčana pomoć za nabavku obaveznih udžbenika.

(2) Način, uslove i kriterije dodjele sredstava za nabavku udžbenika utvrđuje Ministar, uz saglasnost Vlade Kantona, posebnim propisom.

(3) Izuzetno, pravo iz stava (1) ovog člana bez obzira na kriterije pripadaju djeci bez oba roditelja.

Član 22. (Prednost pri smještaju u đačke i studentske domove)

(1) Đački i studentski domovi kojima je osnivač Kanton ili grad/općine u sastavu Kantona, dužni su svojim aktima propisati da prioritet za smještaj u ove ustanove imaju djeca lica iz člana 1. ovog Zakona.

Član 23. (Profesionalna rehabilitacija)

(1) Nezaposleni ratni vojni invalid, koji je zadobio ranu, povredu, ozljedu ili bolest po osnovu koje mu je priznat status ratnog vojnog invalida, na osnovu preostale radne sposobnosti ima pravo na profesionalnu rehabilitaciju, uključujući i školovanje za obavljanje poslova za koje se traži viša stručna spremna od one koju ratni vojni invalid ima, ako prema općem obrazovanju, godinama života, zdravstvenom stanju i drugim okolnostima ima uslove za uspješnu rehabilitaciju.

(2) Način, uslove i kriterije za ostvarivanje prava na profesionalnu rehabilitaciju propisuje Ministar, uz saglasnost Vlade Kantona, posebnim propisom.

Član 24. (Pojam profesionalne rehabilitacije)

Profesionalnom rehabilitacijom obezbeđuje se osposobljavanje za vršenje ranijeg ili drugog odgovarajućeg zanimanja, stručno osposobljavanje za vršenje određenog zanimanja i stručno usavršavanje.

Član 25. (Utvrđivanje prava na profesionalnu rehabilitaciju)

(1) Pravo na profesionalnu rehabilitaciju, po zahtjevu ratnog vojnog invalida, utvrđuje se na osnovu nalaza, ocjene i mišljenja komisije stručne ustanove za ocjenjivanje radne sposobnosti, u skladu sa propisima iz oblasti penzijsko-invalidskog osiguranja.

(2) Komisija iz stava (1) ovog člana dužna je u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva izvršiti ocjenu radne sposobnosti i o tome u daljem roku od osam dana pismeno izvjestiti ratnog vojnog invalida i prvostepeni organ koji sprovodi postupak priznavanja prava.

Član 26.
(Rok za upućivanje na profesionalnu rehabilitaciju)

Prvostepeni organ je dužan uputiti ratnog vojnog invalida na profesionalnu rehabilitaciju najkasnije u roku od 30 dana od dana sticanja prava na profesionalnu rehabilitaciju.

Član 27.
(Subjekti realizacije profesionalne rehabilitacije)

(1) Kantonalni organi uprave i kantonalne upravne organizacije, grad/općine u sastavu Kantona, kao i sva pravna lica čiji je osnivač Kanton ili grad/općine u sastavu Kantona, odnosno koja se finansiraju iz budžeta sa učešćem od najmanje 50%, dužni su primiti na profesionalnu rehabilitaciju ratnog vojnog invalida kojeg uputi Ministarstvo na prijedlog gradske/općinske službe.

(2) Subjekti iz stava (1) ovog člana, svojim općim aktima, uređuju prava, obaveze i odgovornosti za ostvarivanje ovog prava.

Član 28.
(Primjena odredaba zakona sa nivoa Federacije Bosne i Hercegovine)

U pogledu ostvarivanja dopunskih prava koja se odnose na profesionalnu rehabilitaciju, na ratne vojne invalide i mirnodopske vojne invalide primjenjuju se odredbe Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju lica sa invaliditetom ("Službene novine Federacije BiH", broj: 9/10).

Odjeljak D. – Zapоšljavanje

Član 29.
(Prednost pri zapošljavanju)

(1) Nezaposlena lica iz člana 1. i 2. ovog Zakona, koja su na evidenciji Službe za zapošljavanje Bosansko – podrinjskog kantona Goražde (u daljem tekstu: Služba za zapošljavanje), ostvaruju prednost pri zapošljavanju, ukoliko ispunjavaju opće i posebne uslove za radno mjesto na koje se vrši zapošljavanje.

(2) Prednost pri zapošljavanju iz stava (1) ovog člana mogu ostvariti lica iz člana 1. i 2. ovog Zakona koja su u radnom odnosu na određeno radno vrijeme kao i lica koja su uposlena na poslovima niže stručne spreme.

(3) Lica iz člana 1. i 2. ovog Zakona, prednost pri zapošljavanju mogu ostvariti samo jedanput ukoliko zasnuju radni odnos na neodređeno radno vrijeme u skladu sa stručnom spremom koju posjeduju.

Član 30.
(Osiguranje prednosti pri zapošljavanju)

(1) Kantonalni organi uprave i kantonalne upravne organizacije, grad/općine u sastavu Kantona, kao i sva pravna lica čiji je osnivač Kanton ili grad/općine u sastavu Kantona a koja se finansiraju iz budžeta sa učešćem od najmanje 50%, dužni su prilikom prijema u radni odnos osigurati prednost licima iz člana 1. i 2. ovog Zakona sa područja Kantona.

(2) Prednost iz stava (1) ovog člana ostvaruje se u skladu sa odredbama koje propisuju osiguravanje prednosti pri zapošljavanju u Federalnom zakonu, Zakonu o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica i Zakonu o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica.

(3) Na prijedlog Ministarstva, Vlada Kantona posebnim propisom uređuje jedinstvene uslove, kriterije i pravila utvrđivanja prednosti pri zapošljavanju kategorija koje po ovom Zakonu ostvaruju to pravo.

Član 31.
(Prednost pri korištenju programa Službe za zapošljavanje)

(1) Licima iz člana 1. i 2. ovog Zakona osigurat će se prednost pri korištenju programa zapošljavanja i samozapošljavanja Službe za zapošljavanje.

(2) Način i uslove ostvarivanje prava iz stava (1) ovog člana, Služba za zapošljavanje će utvrditi posebnim propisom.

Član 32.
(Prednost pri zakupu i otkupu poslovnog prostora)

Lica iz člana 1. ovog Zakona imaju prednost, a u skladu sa važećim materijalnim propisima, prilikom zakupa i otkupa poslovnog prostora u vlasništvu grada/općina i Kantona, ako rješavaju pitanje svog zaposlenja.

Član 33.
(Prednost prilikom unaprijeđenja u veće službeno zvanje)

Prilikom unaprijeđenja u veće službeno zvanje prednost imaju ratni vojni invalidi od 60 i više procenata invalidnosti.

Član 34.
(Stimulativne mjere pri zapošljavanju i samozapošljavanju)

(1) Kao stimulativna mjera pri zapošljavanju i samozapošljavanju lica iz člana 1. i 2. ovog Zakona, mogu se dodijeliti bespovratna novčana sredstva u visini raspoloživih sredstava za tu namjenu u Budžetu Ministarstva.

(2) Bespovratna novčana sredstva za stimulisanje zapošljavanja i samozapošljavanja lica iz člana 1. i 2. ovog Zakona mogu se odobriti za finansiranje individualnih projekata ovih lica ili projekata udruženja/fondacija koje okupljaju boračku populaciju, kao i pravnih lica (privrednih i društvenih subjekata), kojima je cilj zapošljavanje pripadnika boračkih populacija.

(3) Način, uslove i kriterije za odobravanje bespovratnih novčanih sredstava za zapošljavanje i samozapošljavanje utvrđuje Ministar, uz saglasnost Vlade Kantona, posebnim propisom.

Član 35.
(Pravo na duži godišnji odmor po osnovu učešća u Oružanim snagama)

(1) Lica iz člana 1. ovog Zakona koja su u radnom odnosu mogu ostvariti pravo na uvećanje godišnjeg odmora po osnovu učešća u Oružanim snagama.

(2) Uvećanje godišnjeg odmora se određuje na sljedeći način:

- a) učešće u odbrambeno-oslobodilačkom/domovinskom ratu 12-18 mjeseci-iznosi jedan dan
- b) učešće u odbrambeno-oslobodilačkom/domovinskom ratu 18-30 mjeseci-iznosi dva dana
- c) učešće u odbrambeno-oslobodilačkom/domovinskom ratu više od 30 mjeseci-iznosi tri dana

(3) Ratnim vojnim invalidima i članovima porodica šehida/poginulih branilaca priznaje se puno učešće bez obzira na vrijeme provedeno u sastavu Oružanih snaga.

(4) Svi poslodavci na području Kantona su dužni u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona u svojim pravilnicima odnosno statutima, propisati način, uslove i postupak ostvarivanja prava iz stava (1) ovog člana.

(5) Propisano uvećanje godišnjeg odmora ne može prelaziti propisani maksimum trajanja godišnjeg odmora.

Odjeljak E. – Stambeno zbrinjavanje i pomoć u stambenom zbrinjavanju

Član 36.

(Prioritet u stambenom zbrinjavanju i pomoći u stambenom zbrinjavanju)

(1) Prilikom rješavanja stambenog pitanja, lica iz člana 1. ovog Zakona, imaju pravo na prioritetno rješavanje stambenog pitanja pod jednakim uslovima.

(2) Prioritet iz stava (1) ovog člana, lica ostvaruju u svim pravnim subjektima, kada je riječ o rješavanju stambenog pitanja, a prema pravu prvenstva kako slijedi:

- a) djeca piginulih, umrlih, nestalih branilaca bez oba roditelja i ratni vojni invalidi sa oštećenjem organizma od 100% I grupe;
- b) porodice sa dva i više piginulih, umrlih, nestalih branilaca i ratni vojni invalidi sa oštećenjem organizma od 100% II grupe;
- c) porodice piginulih, umrlih, nestalih branilaca i ratni vojni invalidi sa oštećenjem organizma od 90%, 80% i 70%;
- d) ostali ratni vojni invalidi;
- e) demobilizirani branioci.

Član 37.

(Fond stanova)

(1) Stanovi iz fonda stanova namijenjenih za rješavanje stambenih pitanja lica iz člana 1. ovog Zakona, dodjeljivat će se na osnovu posebnog propisa kojeg, na prijedlog Ministarstva, donosi Vlada a u kojem se naročito uredaju kriteriji, uslovi i način dodjele stanova.

(2) Pravo iz stava (1) ovog člana, gube ona lica koja bez opravdanog razloga odbiju ponuđeni odgovarajući stan.

Član 38.

(Pravo na stan u vlasništvo)

(1) Pod uslovom da nemaju riješeno stambeno pitanje, te da prebivalište, odnosno boravište na području Kantona imaju neprekidno od 23.12.1995.godine, ratni vojni invalidi I grupe, djeca šehida/piginulog branjocu i umrlog ratnog vojnog invalida bez oba roditelja kao i roditelji sa dva i više šehida-piginulih branilaca, imaju pravo na odgovarajući stan u vlasništvo na području Kantona.

(2) Lica iz stava (1) ovog člana, čije je stambeno pitanje riješeno na način koji ne zadovoljava njihove potrebe, ostvaruju pravo iz člana 37. ovog Zakona, pod uslovom da stan kojim raspolažu stave na raspolaganje Kantonu.

(3) Na prijedlog Ministarstva, Vlada Kantona će posebnim propisom utvrditi način i uslove za ostvarivanje prava na stan u vlasništvo za lica iz stava (1) ovog člana.

Član 39.

(Naknada troškova za promet nepokretnosti na stan dodjeljen u vlasništvo)

Lica iz člana 38. ovog Zakona, koja ostvare pravo na stan u vlasništvo na području Kantona u vidu poklona ili naslijeđa, imaju pravo na naknadu troškova (poreza) za promet nepokretnosti s ciljem uknjižbe vlasništva.

Član 40.
(Dodjela povoljnih kreditnih sredstava za stambeno zbrinjavanje)

(1) Lica iz člana 1. ovog Zakona, imaju pravo na dodjelu povoljnih kreditnih sredstava za stambeno zbrinjavanje.

(2) Pravo iz stava (1) ovog člana realizuje se na osnovu bankovnih propisa, a u skladu sa Ugovorom o deponovanju i plasmanu finansijskih sredstava koji zaključuje Ministarstvo sa odabranom bankom.

Član 41.
(Dodjela sredstava za stambeno zbrinjavanje)

(1) Lica iz člana 1. ovog Zakona imaju pravo na dodjelu sredstava za stambeno zbrinjavanje u visini raspoloživih sredstava za tu namjenu u Budžetu Ministarstva.

(2) Ukoliko za pravo iz stava (1) ovog člana apliciraju raseljena lica koja su ujedno i lica iz člana 1. ovog Zakona, osim uslova propisanih za ostvarivanje ovog prava, isti moraju dokazati da nemaju riješeno stambeno pitanje na području Bosne i Hercegovine, odnosno da nisu ostvarili povrat stambene jedinice u entitetu Republika Srpska i da nisu istu prodali ili na drugi način otudili.

Član 42.
(Vidovi pružanja pomoći u stambenom zbrinjavanju)

(1) Za stambeno zbrinjavanje lica iz člana 1. ovog Zakona dodjeljuju se jednokratna bespovratna sredstva u građevinskom materijalu, sredstva za izvođenje građevinskih radova i pružanje građevinskih usluga ili udruživanje sredstava za kupovinu stana.

(2) Sredstva iz stava (1) ovog člana mogu se dodijeliti do visine iznosa 15.000,00 KM.

(3) Način, uslove i kriterije za odobravanje bespovratnih novčanih sredstava za pomoć u stambenom zbrinjavanju utvrđuje Ministar posebnim propisom, uz saglasnost Vlade Kantona.

Član 43.
(Pravo na participaciju troškova priključka stambenog objekta na infrastrukturne mreže)

(1) Pravo na participaciju troškova za priključak stambenog objekta na infrastrukturne mreže (električna energija, voda i kanalizacija) imaju lica iz člana 1. ovog Zakona, pod uslovom da stambeno pitanje rješavaju prvi put i da stambeni objekat posjeduje elektroenergetsku saglasnost, odnosno adekvatnu saglasnost drugih javnih preduzeća.

(2) Lica iz člana 1. ovog Zakona, imaju pravo na participaciju troškova priključka stambenog objekta na elektro-distributivnu mrežu (standardni monofazni priključak), vodovodnu mrežu (vodovodne cijevi dužine do 200 m) i kanalizacionu mrežu (kanalizacione cijevi dužine do 70 metara).

(3) Način, uslove i kriterije za ostvarivanje prava na participaciju troškova za priključak stambenog objekta na infrastrukturne mreže, utvrđuje Ministar, uz saglasnost Vlade Kantona, posebnim propisom.

Član 44.
(Participacija troškova naknade za dodijeljeno građevinsko zemljište na korištenje i naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta)

(1) Lica iz člana 1. ovog Zakona, koja prvi put rješavaju svoje stambeno pitanje, pod uslovom da su izvršili pribavljanje građevinskog zemljišta i odobrenja za građenje, imaju pravo na participaciju troškova u minimalnom iznosu od 50 % za:

- Naknadu namjenjenu za preuzeto ili kupljeno zemljište površine do 400 m²,
- Naknadu iz osnova prirodnih pogodnosti gradskog građevinskog zemljišta i pogodnosti već izgrađene komunalne infrastrukture koje mogu nastati prilikom korištenja tog zemljišta, a koje nisu rezultat ulaganja

sredstava vlasnika ili korisnika nekretnina – rente, neto građevinske površine do 100 m²,
c) Naknadu za uređenje gradskog građevinskog zemljišta za izgradnju porodične stambene zgrade za vlastite potrebe neto građevinske površine do 100 m².

(2) Lica koja grade objekat na vlastitom zemljištu, imaju pravo na participaciju troškova za naknade iz tačaka a) i c) stava (1) ovog člana.

(3) Lica iz člana 1. ovog Zakona koja posjeduju vlastito građevinsko zemljište na području Bosne i Hercegovine nemaju pravo na naknadu troškova za kupljeno zemljište iz tačke a) stava (1) ovog člana.

(4) Odredbe iz stava (1) ovog člana odnose se i na razliku između postojeće stambene površine i dogradnje, nadzidivanja, preuređenja krovišta i potkovlja, pretvaranja zajedničkih prostorija i rekonstrukcije, do neto stambenog prostora 100 m².

(5) Naknada troškova za kupljeno građevinsko zemljište površine do 400 m² odobrava se u skladu sa raspoloživim sredstvima u Budžetu Ministarstva, do visine pet prosječnih neto plaća isplaćenih u Federaciji BiH u prethodnoj godini.

Član 45. (Participaciju troškova naknada za izgradnju poslovnog prostora)

(1) Lica iz člana 1. ovog Zakona, kada rješavaju pitanje svoga zaposlenja, imaju pravo na participaciju troškova naknada iz tačaka b) i c) člana 44. ovog Zakona, za izgradnju poslovnog prostora neto površine do 100 m², u minimalnom iznosu od 50 %.

(2) Grad/općine svojom Odlukom o građevinskom zemljištu mogu predvidjeti mogućnost oslobođanja lica iz člana 1. ovog Zakona od obaveze plaćanja naknade za dodjeljeno gradsko građevinsko zemljište i oslobođanja obaveze plaćanja naknade za pogodnost.

Član 46. (Ostvarivanje prava participacije troškova naknade za dodijeljeno građevinsko zemljište)

(1) Postupak za priznavanje prava na participaciju troškova naknade za dodijeljeno građevinsko zemljište na korištenje i naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta provodi prvostepeni organ u čijoj se službenoj evidenciji vodi podnositelac zahtjeva.

(2) Način, uslove i kriterije za ostvarivanje prava participacije troškova naknade za dodijeljeno građevinsko zemljište na korištenje, naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta i subvencioniranje troškova naknade za pogodnost utvrđuje Ministar, uz saglasnost Vlade Kantona, posebnim propisom.

Član 47. (Uklanjanje arhitektonsko-urbanističkih barijera za ulazak i kretanje po stanu)

(1) Ratni vojni invalidi I grupe, koji nisu sposobni za kretanje bez invalidskih kolica, imaju pravo na uklanjanje arhitektonsko-urbanističkih barijera za prilaz, ulazak i kretanje u stambenoj zgradi u kojoj stanuju, kao i za kretanje po stanu.

(2) Pravo iz stava (1) ovog člana, vojni invalidi mogu ostvariti samo jednom, i to na stambenoj jedinici sa riješenim svim imovinsko-pravnim odnosima.

(2) Ratni vojni invalidi kojima je, do stupanja na snagu ovog Zakona, posredstvom državnih organa, izvršeno uklanjanje arhitektonsko-urbanističkih barijera za ulazak i kretanje po stanu u invalidskim kolicima u stambenoj zgradi u kojoj stanuju, smatraju se da su iskoristili ovo pravo.

(3) Pravo iz stava (1) ovog člana je u isključivoj nadležnosti grada/općina u sastavu Kantona, a obim, način i uslove za ostvarivanje ovih prava utvrđuju grad/općine svojim propisima.

Odjeljak F. – Socijalna i statusna zaštita

Član 48. (Dodjela sredstava za održivi povratak)

(1) Lica iz člana 1. ovog Zakona, koja su ostvarila povratak u mesta u kojima su imali prebivalište odnosno boravište prije početka agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu, u svrhu obezbjeđenja uslova za održivi povratak u istom, imaju pravo na jednokratnu dodjelu sredstava za održivi povratak, pod uslovom da su prebivalište, odnosno boravište na području Kantona imali i na dan 23.12.1995.godine, a u skladu sa raspoloživim budžetskim sredstvima.

(2) Pravo iz stava (1) ovog člana nemaju lica koja su na području Bosne i Hercegovine riješila svoje stambeno pitanje.

(3) Na prijedlog Ministarstva za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko – podrnijskog kantona Goražde, Vlada Kantona posebnim propisom uređuje vrstu i visinu sredstava za održivi povratak, kriterije za prioritetno korištenja prava, način realizacije, postupak i uslove pod kojima se sredstva za održivi povratak dodjeljuju, kao i ostala pitanja od značaja za ostvarivanje prava.

Član 49. (Besplatna i povlaštena vožnja u javnom gradskom i međugradskom saobraćaju)

(1) Ratni vojni invalidi i jedan član uže porodice šehida/poginulog branioca (bračni/vanbračni partner, dijete, usvojenik ili postorče) imaju pravo na povlaštenu vožnju u javnom gradskom saobraćaju na području Kantona i međugradskom saobraćaju u općine iz člana 1. stav (2) ovog Zakona.

(2) Pravo na povlaštenu vožnju u javnom gradskom i međugradskom saobraćaju može ostvariti i jedan od roditelja šehida/poginulog branioca, ukoliko ne živi u zajedničkom domaćinstvu sa porodicom šehida/poginulog branioca iz stava (1) ovog člana.

(3) Izuzetno od odredbi iz stava (1) ovog člana, djeca bez oba roditelja koja su redovni studenti imaju pravo na besplatnu povlaštenu vožnju do mjesta studiranja, ukoliko studiraju na području BiH.

(4) Pored ratnog vojnog invalida koji je korisnik prava na dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica, pravo na besplatnu vožnju ima i lice koje mu tu njegu i pomoć pruža.

(5) Način, uslove i kriterije za ostvarivanje prava na besplatnu i povlaštenu vožnju utvrđuje Ministar, uz saglasnost Vlade Kantona, posebnim propisom.

Član 50. (Besplatnu vožnju do banjskog i klimatskog liječilišta)

(1) Lica iz člana 1. ovog Zakona, imaju pravo na besplatnu vožnju do banjskog i klimatskog liječilišta, kada su upućena na liječenje od strane Ministarstva.

(2) U slučaju kada nije organiziran poseban prijevoz do banjskog i klimatskog liječilišta, licima koja su upućena na banjsko-klimatsko liječenje će se nadoknaditi troškovi prijevoza u redovnom autobuskom saobraćaju.

Član 51. (Novčana egzistencijalna naknada)

(1) Novčana egzistencijalna naknada, u smislu ovog Zakona, je mjesecna novčana naknada demobiliziranim braniocima koja se dodjeljuje pod uslovima, na način i u visini propisanim ovim Zakonom.

(2) Pravo na novčanu egzistencijalnu naknadu može ostvariti demobilizirani branilac do navršavanja 57 godina života pod uslovom da je bio pripadnik Oružanih snaga najmanje 12 mjeseci kontinuirano, da je

prijavljen kao nezaposleno lice kod nadležne službe za zapošljavanje 12 mjeseci prije podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava, ukoliko ima prebivalište/boravište na području Kantona i ako ostvaruje mjesečne prihode u iznosu manjem od 50% minimalne penzije isplaćene u Federaciji Bosne i Hercegovine za mjesec decembar 2018. godine.

(3) Pravo na novčanu egzistencijalnu naknadu može ostvariti supruga umrlog demobiliziranog branioca ukoliko na dan podnošenja zahtjeva nema navršenih 57 godina života, te ne ostvaruje mjesečne prihode u iznosu većem od 50% minimalne penzije isplaćene u Federaciji za mjesec decembar 2018.godine i ako je umrli bio pripadnik Oružanih snaga najmanje 12 mjeseci kontinuirano.

Član 52. (Visina mjesecačnog iznosa novčane egzistencijalne naknade)

(1) Novčana sredstva za ostvarivanje i korištenje prava na novčanu egzistencijalnu naknadu za lica iz člana 51. ovog Zakona obezbjeđuju se iz Budžeta Kantona.

(2) Visina mjesecačnog iznosa novčane egzistencijalne naknade utvrđuje se u iznosu od pet (5) konvertibilnih maraka po mjesecu provedenom u Oružanim snagama.

(3) Ovisno o visini sredstava raspoloživilih u Budžetu, iznos mjesecačne novčane egzistencijalne naknade iz stava (1) ovog člana može biti i manji ili veći uz primjenu koeficijenta za obračun koji utvrđuje Vlada Kantona.

(4) Koeficijent za obračun iz stava (3) ovog člana, Vlada Kantona utvrđuje najmanje jedanput u toku jedne godine.

Član 53. (Postupak priznavanja prava na novčanu egzistencijalnu naknadu)

(1) Postupak za priznavanje prava na novčanu egzistencijalnu naknadu provodi prvostepeni organ u čijoj se službenoj evidenciji vodi podnositelj zahtjeva.

(2) Lice iz člana 51. ovog Zakona, dužno je dokazati ispunjavanje svih navedenih uslova, a Ministarstvo će donijeti propise o načinu, uslovima i dokumentaciji potreboj za ostvarivanje ovog prava.

(3) Pravo na novčanu egzistencijalnu naknadu pripada licima koja ispunjavaju uslove za priznavanje ovog prava od prvog narednog mjeseca od dana podnošenja zahtjeva.

(4) Prvostepeni organ vodi kompletну evidenciju o korisnicima prava, a Ministarstvo u okviru godišnjeg izvještaja o tome upoznaje Vladu Kantona.

Član 54. (Prestanak prava na novčanu egzistencijalnu naknadu)

(1) Pravo na novčanu egzistencijalnu naknadu prestaje:

a) smrću korisnika,
b) zasnivanjem radnog odnosa, ostvarivanjem prava na penziju, prijavom samostalne djelatnosti ličnim radom, ostvarivanjem prava na mjesecnu naknadu po federalnom propisu, ostvarivanjem prihoda po osnovu izdavanja u zakup nekretnina, ukoliko po navedenom demobilizirani branioc ostvaruje mjesečne prihode u većem iznosu od 50% minimalne penzije isplaćene u Federaciji Bosne i Hercegovine za mjesec decembar 2018.godine.

(2) Pravo na novčanu egzistencijalnu naknadu ne može se prenijeti na drugo lice.

Član 55.
(Posebna prava dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja)

(1) Dobitnici ratnih priznanja i odlikovanja, kao i članovi porodice piginulog, umrlog i nestalog dobitnika ratnog priznanja i odlikovanja, imaju pravo na jednokratno novčano primanje u toku jedne kalendarske godine, u visini i prema dinamici koju utvrdi Ministarstvo.

(2) Lica iz stava (1) ovog člana imaju pravo na obavljanje o smrti putem javnih medija, organiziranje dženaze-sahrane uz državne počasti i pravo na ukopno mjesto na lokacijama zaslужnih ličnosti, u skladu sa posebnim propisom koji, na prijedlog Ministarstva, donosi Vlada Kantona.

(3) Lica iz stava (1) ovog člana, u ostvarivanju prava utvrđenih ovim Zakonom, imaju prioritet pod jednakim uslovima u okviru boračke kategorije kojoj pripadaju (demobilizirani branioci, ratni vojni invalidi, članovi porodice šehida-piginulog, umrlog i nestalog branioca).

Član 56.
(Jednokratna novčana pomoć za socijalne i druge potrebe)

(1) Lica iz člana 1. ovog Zakona mogu ostvariti pravo na dodjelu jednokratne novčane pomoći za socijalne i druge potrebe u slučaju da se nalaze u izuzetno teškoj socijalno-materijalnoj situaciji, a ista zadovoljavaju opće i posebne kriterije za dodjelu novčane pomoći.

(2) Način, uslove, i kriterije za ostvarivanje prava na jednokratnu novčanu pomoć za socijalne i druge potrebe utvrđuje Ministar, uz saglasnost Vlade Kantona, posebnim propisom.

Član 57.
(Prednost pri smještaju u penzionerske domove i gerontološke centre)

(1) Ratni vojni invalidi, porodice šehida/piginulog branioca i demobilizirani branioci imaju prednost prilikom smještaja u sve javne ustanove koje se bave smještajem starih i iznemoglih osoba, a čiji je osnivač Federacija, kantoni, gradovi i općine, ukoliko nemaju članova porodice koji su po Porodičnom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine, dužni da ih izdržavaju.

(2) Lica iz stava (1) ovog člana, mogu ostvariti pravo na subvencioniranje troškova smještaja u penzionerske domove i gerontološke centre u visini do 50%.

(3) Sredstva za subvencioniranje, obezbjedit će se u budžetu Federacije za smještaj demobiliziranih branilaca u ustanove iz stava (1) ovog člana, u skladu sa mogućnostima, a sredstva za subvencioniranje troškova za smještaj ratnih vojnih invalida i porodica šehida/piginulih branilaca obezbjedit će se u Budžetu Kantona u skladu sa mogućnostima.

Član 58.
(Druga prava u skladu sa posebnim propisima)

(1) Nadležni organi osigurat će isticanje obavijesti na vidnim mjestima (bolnice, ambulante, grad/općine, sudovi i druge javne ustanove) da prednost bez čekanja u redu imaju ratni vojni invalidi, dobitnici ratnih priznanja i odlikovanja i roditelji šehida i piginulih branilaca koji svoj status dokazuju odgovarajućim iskaznicama.

(2) Lica iz člana 1. ovog Zakona mogu ostvariti i druga prava u skladu sa pozitivnim zakonskim i podzakonskim propisima.

Odjeljak G. – Posthumna prava

Član 59. (Participacija troškova dženaze – sahrane)

(1) U slučaju smrti ratnog vojnog invalida, člana porodice šehida-poginulog branioca, članovi porodice, odnosno lice koje je snosilo troškove sahrane-dženaze, ukoliko to pravo ne mogu ostvariti na osnovu federalnih propisa ili prema drugom osnovu, imaju pravo na participaciju troškova dženaze-sahrane najmanje u visini jedne prosječne mjesecne neto plate za prethodnu godinu isplaćene u Federaciji BiH prema podacima Zavoda za statistiku Federacije BiH.

(2) U slučaju smrti demobiliziranog branioca, članovi porodice sa kojima je umrli živio u zajedničkom domaćinstvu u vrijeme smrti mogu ostvariti pravo na troškove dženaze/sahrane u skladu sa Zakonom o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica.

(3) Lica iz stava (1) i (2) ovog člana, koja su ostvarila troškove sahrane-dženaze po osnovu smrti ratnog vojnog invalida, člana porodice šehida-poginulog branioca i demobiliziranog branioca, na osnovu federalnih propisa ili pak drugom osnovu, ukoliko u Budžetu ima sredstava za ove namjene, mogu ostvariti pravo na subvencioniranje troškova u visini razlike isplaćenih sredstava po drugom osnovu i visine sredstava definisanih u stavu (1) ovog člana.

(4) Način i uslove ostvarivanja prava na participaciju troškova dženaze-sahrane utvrđuje Ministar, uz saglasnost Vlade Kantona, posebnim propisom.

Član 60. (Podizanje nišana – nadgrobnih spomenika i spomen obilježja)

(1) Svim pripadnicima Oružanih snaga koji su poginuli ili umrli u toku agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu od 1992. do 1995. godine i ukopani na području Kantona, Kanton će podići nišane-nadgrobne spomenike, u skladu sa idejnim rješenjem šehidskog nišana, te obezbjediti trajnu zaštitu i održavanje.

(2) Kanton će podići nišane-nadgrobne spomenike i pripadnicima Oružanih snaga iz stava (1) ovog člana koji su ukopani izvan područja Kantona prema evidenciji odjela Ministarstva odbrane grada/općina u sastavu Kantona, odnosno vojnih jedinica.

(3) Članovi porodice šehida/poginulog branioca koji svojim sredstvima izvrše podizanje nišana-nadgrobног spomenika imaju pravo naknade troškova u visini i prema dinamici isplate koje utvrđi Ministarstvo.

(4) Način i uslove ostvarivanja prava na podizanje nišana – nadgrobnih spomenika, utvrđuje Ministar, uz saglasnost Vlade Kantona, posebnim propisom.

(5) Izgradnju ostalih spomen obilježja, uz saglasnost Vlade Kantona, Ministarstvo će vršiti u skladu sa raspoloživim sredstvima za svaku budžetsku godinu.

Odjeljak H. – Finansiranje projekata i aktivnosti udruženja boračkih populacija

Član 61. (Finansiranje projekata i aktivnosti udruženja boračkih populacija)

(1) U visini raspoloživih sredstava u Budžetu mogu se odobriti finansijska sredstva na ime podrške boračkim udruženjima za projekte i aktivnosti koje doprinose poboljšanju statusa boračkih populacija, a čiji su efekti prepoznati za pojedince i udruženja u cijelosti na prostoru Kantona.

(2) Način, uslove, kriterije i postupak za raspodjelu sredstava na ime finansiranja projekata i aktivnosti udruženja boračkih populacija, propisuje Ministar, uz saglasnost Vlade Kantona posebnim propisom, a

odluku o visini i odobravanju sredstava za realizaciju prava iz stava (1) ovog člana, na prijedlog Ministra, utvrđuje Vlada Kantona.

Član 62.
(Participacija troškova učešća u sportskim takmičenjima invalidnih lica)

(1) Sportski klubovi invalida kantonalnog nivoa koji okupljaju pripadnike boračkih populacija imaju pravo na participaciju troškova za učešće na sportskim takmičenjima, odnosno u organiziranju i održavanju sportskih takmičenja u invalidskom sportu.

(2) Visinu participacije iz stava (1) ovog člana utvrđuje Ministarstvo, u skladu sa raspoloživim sredstvima, a na osnovu projekata/zahtjeva usmjerjenih za realizaciju navedenih ciljeva.

POGLAVLJE III - POSTUPAK OSTVARIVANJA I PRESTANKA PRAVA

Član 63.
(Primjena odredaba Zakona o upravnom postupku)

U postupku za ostvarivanje prava prema ovom Zakonu, primjenjuju se odredbe Zakona o upravnom postupku ("Službene novine FBiH" broj: 2/98, 48/99 i 61/22), ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

Član 64.
(Prava po kojima poslove upravnog rješavanja u prvom stepenu vrše gradska/općinske službe)

(1) Poslove upravnog rješavanja u prvom stepenu o pravima iz ovog Zakona vršit će gradska/općinske službe, i to: zdravstvena zaštita; banjsko i klimatsko liječenje; naknada putnih troškova i troškova za liječenje u inostranstvu; profesionalna rehabilitacija; participacija troškova naknade za dodijeljeno građevinsko zemljište na korištenje i naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta; uklanjanje arhitektonsko-urbanističkih barijera za ulazak i kretanje po stanu u invalidskim kolicima; besplatna i povlaštena vožnja; novčana egzistencijalna naknada i participacija troškova dženaze-sahrane.

(2) U drugom stepenu o pravima i obavezama iz stava (1) ovog člana rješavat će nadležni kantonalni organi.

Član 65.
(Prava po kojima poslove upravnog rješavanja u prvom stepenu vrše nadležni kantonalni organi)

(1) Nadležni kantonalni organi rješavati će u prvostepenom postupku o slijedećim pravima utvrđenim ovim Zakonom: pomoć u liječenju branilaca i članova njihovih porodica; participacija troškova za nabavku lijekova koji nisu na esencijalnoj listi; prvenstvo upisa u obrazovne ustanove i besplatno školovanje; stipendiranje; besplatni udžbenici za redovno školovanje; prednost pri smještaju u đačke i studentske domove; prednost pri zapošljavanju; stimulativne mjere pri zapošljavanju i samozapošljavanju; duži godišnji odmor po osnovu učešća u oružanim snagama; prioritet u stambenom zbrinjavanju i pomoći u stambenom zbrinjavanju; pravo na stan u vlasništvo; pomoć u stambenom zbrinjavanju (kod stambenih jedinica nad kojim pravo raspolaganja ima Kanton i sredstva koja se za ove namjene izdvajaju iz budžeta Kantona); participacija troškova na priključak na infrastrukturne mreže (voda, električna energija, kanalizacija); prioritet u dodjeli sredstava za povratak i održivi povratak; posebna prava dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja; jednokratna novčan pomoć za socijalne i druge potrebe; prednost pri smještaju u penzionerske domove i gerontološke centre; podizanje nišana-nadgrobnih spomenika i spomen obilježja; finanisranje projekata i aktivnosti udruženja boračkih populacija i participacija u učešću na sportskim takmičenjima u invalidskom sportu.

(2) U drugom stepenu o pravima i obavezama iz stava (1) ovog člana rješavat će Vlada Kantona.

(3) Za lica povratnike u Republiku Srpsku u prvostepenom postupku rješava najbliži prvostepeni organ grada/općina u sastavu Kantona.

(4) Programi kantonalne Službe za zapošljavanje koji se finansiraju/sufinansiraju iz sredstava Federalnog zavoda za zapošljavanje, u prvostepenom postupku rješavat će nadležne kantonalne službe, a u drugostepenom postupku rješavat će nadležni federalni organi.

Član 66.
(Korištenje prava i uslovi za nastavak njihovog korištenja)

(1) Prava utvrđena ovim Zakonom mogu se koristiti dok postoje propisani uslovi za korištenje tih prava i ne mogu se naslijedivati, niti prenositi na druga lica.

(2) U slučaju smrti demobiliziranog branioca i ratnog vojnog invalida prava po ovom Zakonu nastavljaju koristiti članovi njegove uže porodice (bračni drug, djeca do navršenih 18 godina života, odnosno 25 godina života ako se nalaze na redovnom školovanju).

Član 67.
(Prestanak prava)

(1) Prestanak statusa ratnog vojnog invalida ili člana porodice šehida-poginulog branioca (korisnika prava na ličnu, odnosno porodičnu invalidinu) u skladu sa važećim Federalnim propisima, povlači i prestanak prava utvrđenih ovim Zakonom, ukoliko su ta prava ostvarena na osnovu tog svojstva.

(2) Odjava prebivališta ili boravišta sa područja Kantona, odnosno prijava prebivališta ili boravišta izvan područja Kantona i općina iz člana 1. stav (2) ovog Zakona, povlači prestanak prava utvrđenih ovim Zakonom.

Član 68.
(Prijava promjena koja utiče na ostvarivanje prava)

Korisnik prava dužan je u roku od 15 dana od dana nastanka promjene prijaviti prvostepenom organu svaku promjenu koja utiče na prestanak prava, a prvostepeni organ će po službenoj dužnosti na osnovu prijave korisnika ili saznanja na drugi način o razlozima za prestanak prava, donijeti rješenje o prestanku prava.

Član 69.
(Službene evidencije o korisnicima prava)

Službenu evidenciju o korisnicima prava po ovom Zakonu vodi Ministarstvo i prvostepeni organi u okviru propisane nadležnosti grada/općina u sastavu Kantona.

POGLAVLJE IV - SREDSTVA ZA FINANSIRANJE PRAVA I NADZOR

Član 70.
(Sredstva za finansiranje)

Sredstva za finansiranje prava utvrđenih ovim Zakonom obezbeđuju se iz Budžeta Kantona i grada/općina.

Član 71.

(Ograničenje korištenja prava po ovom Zakonu)

Lica iz člana 1. ovog Zakona kojima su dodijeljene novčane pozajmice ili bespovratna sredstva za otvaranje radnih mјesta i novčane pozajmice ili bespovratna sredstva za rješavanje stambenih potreba, a nisu uredno izvršili povrat dodjeljenih sredstava ili neizvršavaju redovno preuzete obaveze vraćanja dodjeljenih sredstava, do izmirenja svojih obaveza po ovom osnovu, ne mogu ostvarivati prava propisana ovim Zakonom, izuzev prava iz člana 5. tačke a), b), c), d), e), f), j), m), t), z), aa), cc), dd), ee).

Član 72. (Troškovi postupka)

- (1) Troškove postupka u vezi sa ostvarivanjem prava, prema ovom Zakonu, snosi organ koji vodi postupak.
- (2) U postupku za ostvarivanje prava, prema ovom Zakonu, ne plaća se taksa.
- (3) Na novčana primanja, prema ovom Zakonu, ne plaćaju se porezi i doprinosi.

Član 73. (Nadzor)

Nadzor nad sprovođenjem ovog Zakona i drugih propisa, donesenih u skladu sa ovim Zakonom, vrši Ministarstvo i drugi organi čija je nadležnost propisana zakonom.

POGLAVLJE V - NAKNADA ŠTETE

Član 74. (Naknada štete)

- (1) Lice kome je isplaćen novčani iznos ili je ostvarilo pravo prema ovom Zakonu, na koje nije imalo pravo, dužno je vratiti primljeni iznos, odnosno vratiti protivvrijednost izraženu u novcu za iskorišteno pravo:
  - a) Ako je na osnovu netačnih podataka za koje je znalo ili je moralno znati da su netačni, ili je na drugi protivpravni način ostvarilo novčano primanje ili drugo pravo koje nije izraženo u novcu, prema ovom Zakonu, koje mu ne pripada, ili je ostvarilo novčano primanje u većem iznosu nego što mu pripada.
  - b) Ako je ostvarilo novčano primanje zbog toga što nije prijavilo nastale promjene koje utiču na gubitak, prestanak ili smanjenje obima nekog prava, a znalo je ili je moralno znati za te promjene.
  - c) Ako je primilo novčani iznos veći od iznosa koji je određen rješenjem.
- (2) Lice iz stava (1) ovog člana dužno je da vradi novčano primanje odnosno protivvrijednost za iskorišteno pravo, najviše u iznosu primljenog za posljedne tri godine računajući od posljednje isplate, odnosno korištenja prava iz ovog Zakona, na koju nije imalo pravo.
- (3) Obaveza vraćanja nepravilno isplaćenih iznosa odnosno protivvrijednosti za iskorišteno pravo postoji, bez obzira na to da li je rješenje kojim je tom licu pravo priznato, poništeno ili ukinuto.
- (4) Za nepravilne isplate odnosno nepravilno korištenje prava iz ovog Zakona koje su nastale kao posljedica greške organa koji je vodio postupak, nepravilno isplaćena sredstva odnosno nepravilnog uvođenja u pravo nadoknadit će organ koji je učinio grešku i odgovarajući iznos doznačiti na račun organu koji obezbjeđuje sredstva za određeno pravo.

POGLAVLJE VI - KAZNENE ODREDBE

Član 75. **(Izricanje kazni)**

(1) Novčanom kaznom do 50.000,00 KM kaznit će se pravno lice, a novčanom kaznom od 20.000,00 KM kaznit će se za prekršaj odgovorno lice u organu uprave, ustanovi ili javnom preduzeću ili drugom pravnom licu, ako:

- a) korisniku suprotno odredbama ovog Zakona uskraći ili ograničiti prava koja mu pripadaju;
- b) omogući korištenje prava licu kojem ne pripada pravo prema ovom Zakonu ili mu ne pripada u tom obimu;
- c) ne omogući ostvarivanje uvida u upravno rješavanje, ne dostavi potrebne podatke, spise i obavještenja na zahtjev nadležnog ministarstva ili inspekcije.

(2) Novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se lice iz člana 1. i 2. ovog Zakona koje na osnovu lažne isprave, lažnog svjedočenja ili na bilo koji drugi nedozvoljen način svojim djelovanjem ostvari pravo prema ovom Zakonu koje mu ne pripada ili ne izvrši prijavu nastale promjene koja utiče na obim priznatog prava.

(3) Novčanom kaznom od 500,00 KM do 2.000 KM, kaznit će se za prekršaj odgovorno lice u nadležnom prvostepenom organu ako izvrši rješenje koje podliježe reviziji prije isteka roka za reviziju, odnosno na koje nadležni organ koji vrši reviziju nije dao saglasnost, osim ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

(4) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 2.000 KM, kaznit će se član ljekarske komisije predviđene ovim Zakonom ili drugo lice koje namjerno ili iz nemara izda nalaz i mišljenje ili potvrdu sa podacima za koje zna ili je mogao znati da su lažni.

(5) Lica iz stava (4) ovog člana biti će odmah suspendirana i ne mogu biti imenovana u bilo koju komisiju ili tjelo koje ima istu ili sličnu nadležnost.

POGLAVLJE VII - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 76. **(Rok za donošenje akata predviđenih ovim Zakonom)**

U roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona, Vlada Kantona i drugi organi na koje se odnosi ovaj Zakon, donijet će akte iz svoje nadležnosti predviđene ovim Zakonom.

Član 77. **(Prestanak važenja ranijeg propisa)**

(1) Danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaje da važi Zakon o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko – podrinjskog kantona Goražde“, broj: 9/13, 11/14, 15/19 i 5/22).

(2) Sve radnje i postupci započeti prije stupanja na snagu ovog Zakona a koji nisu okončani, okončat će se po odredbama Zakona iz stava (1) ovog člana.

Član 78.
(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Bosansko – podrinjskog kantona Goražde".

**PREDSJEDAVAJUĆI
SKUPŠTINE BOSANSKO-PODRINJSKOG
KANTONA GORAŽDE**

Muradif Kanlić